

LSU samlar Sveriges ungdomsorganisationer för att gemensamt förbättra förutsättningarna för ungas organisering, i Sverige och i världen.

Antikorruptionspolicy

Antagen av LSU:s styrelse 15-16 juni 2019

Bakgrund

Med denna policy vill LSU tydliggöra och definiera riskerna för korruption i sin verksamhet. LSU arbetar aktivt för sina medlemmars bästa och misstankar om oegentligheter, oavsett storlek kan undergräva det stora förtroende organisationen åtnjuter. Det är därför en strategiskt viktig fråga för hela organisationens arbete att det finns tydliga system och riktlinjer som kan förebygga och motverka alla former av korruption och bedrägerier. Denna policy är baserad på andra liknande organisationers antikorruptionspolicies.

Definition av korruption

Det finns ingen enhetligt accepterad definition av begreppet korruption. LSU har valt följande tolkning av korruption¹:

Missbruk av förtroende, makt eller position för otillbörlig vinning. Korruption kan bl.a. innefatta tagande och givande av muta, inklusive givande av muta till offentlig tjänsteman, bedrägeri, förskingring, trolöshet mot huvudman, utpressning, jäv och nepotism.

Syfte

Syftet med denna policy är att tydliggöra risker inom organisationen och att integrera arbetet mot korruption i all verksamhet som LSU bedriver och bekostar. Ett viktigt led i detta är att anti-korruptionsarbetet ska vara en del i både planerings- och uppföljningsprocessen.

Policyn

Korruption och bedrägeri är en bidragande orsak till fattigdom, miljöförstöring och dålig förvaltning av resurser. För att motverka korruptionens negativa följder och bidra till en positiv samhällsutveckling och en effektiv förvaltning av organisationens resurser tillämpar LSU nolltolerans mot korruption och bedrägeri. LSU:s strategi för att bekämpa korruption är att *alltid förhindra, aldrig acceptera, alltid informera och alltid ågera* även i situationer där det kan leda till förseningar, hinder eller totalstopp för verksamheten.

Korruption kan förekomma vid tillfällen där det finns en möjlighet att skaffa sig en personlig förmån. Eftersom korruption är svår att upptäcka och kostsam att utreda, är förebyggande åtgärder viktiga. Medvetenhet, effektiva system och rutiner tillsammans med tydliga riktlinjer är viktiga åtgärder som ska användas för att förhindra och upptäcka korruption.

¹ Definitionen är baserad på Sidans definition men anpassad för att omfatta även nationell verksamhet.

För att bekämpa korruption är följande grundläggande principer viktiga;

- transparens,
- ansvarsutkrävande samt
- deltagande.

Tillämpningsområden

Policyn gäller styrelsemedlemmar, anställda inom LSU och konsulter eller andra som arbetar för LSU (t. ex representanter vid olika internationella forum).

Alla anställda har ansvar för att aktivt förebygga korruption genom att identifiera och ta hänsyn till risker i alla aktiviteter och att alltid reagera och rapportera misstankar om korruption eller oegentligheter.

Nationell och internationell verksamhet

Den nationella verksamheten ska följa LSU:s antikorrupsionspolicy och medel som hanteras av LSU eller av nationella samarbetspartners hanteras i enlighet med policyens bestämmelser.

Då LSU till stor del verkar genom samarbete med partnerorganisationer är frågan om korruption en ytterst viktig del i dialogen med partners. Partnerorganisationerna i vårt globala program ska ha en tydlig strategi och ett system mot korruption och bedrägerier.

Om en partnerorganisation, direkt eller indirekt, undviker att använda system för intern kontroll för att bekämpa korruption och bedrägerier kan detta vara ett skäl till att inte godkänna ekonomiskt stöd. Rörande internationell verksamhet som rör medel från Sida och Forum Syd är LSU bundna till och arbetar efter Forum Syds antikorrupsionspolicy.

Åtaganden

- Anställda och förtroendevalda liksom partners direkt och i efterföljande led, är skyldiga att utan dröjsmål agera vid misstanke om korruption och att anmäla misstanke till LSU i enlighet med denna policy samt checklistan vid korrupsionsmisstankar i internationella projekt.
- Denna policy ska avspeglas i alla avtal som LSU ingår med partners, direkt och i efterföljande led; i projekt och program i såväl Sverige som utomlands.
- Denna policy ska tillämpas i LSU:s alla upphandlingar.
- Anställda och förtroendevalda får inte delta i eller förbereda beslut i fall där deras opartiskhet kan ifrågasättas (jävssituationer) och är skyldiga att underrätta generalsekreteraren eller ordförande om det finns omständigheter som kan antas utgöra jäv. Se även "LSU:s styrelses arbetsordning".
- Anställda och förtroendevalda får inte göra ekonomiska eller andra åtaganden för LSU:s räkning utanför sin befogenhet.
- Anställda och förtroendevalda får inte motta gåvor från kollegor, samarbetspartners eller andra individer eller grupper såvida inte gåvan är av obetydligt värde.

I förebyggande syfte, internt och i förhållande till partnerorganisationer ska LSU:

- stödja demokratiska processer som bygger på öppenhet, ansvarstagande och delaktighet.
- bedöma korruptionsrisker i alla projekt och aktiviteter.
- åtgärda, övervaka och följa upp de risker som identifierats.
- bedöma och stärka god förvaltning liksom intern styrning och kontroll.

Ansvar

Huvudansvarig för det förebyggande arbetet mot korruption och bedrägerier samt att utreda misstänkta fall av "extern" korruption och rapportera till styrelsen åligger LSU:s generalsekretare. Huvudansvariga för att utreda misstänkta fall av "intern" korruption åligger i första hand en inom styrelsen särskild utredningsgrupp bestående av tre styrelsemedlemmar (för närvarande ordförande och de två vice ordförande). Om misstanke om intern korruption rör någon av de misstänkta ska hen exkluderas från den särskilda utredningsgruppen. Om misstanke om intern korruption rör styrelseordförande eller hela styrelsen ska ärendet hanteras av LSU:s generalsekreterare.

Riskområden

Exempel på externa risker:

- Krig och konflikthärddar
- Utvecklingsprojekt som bedrivs i länder med hög förekomst av korruption.
- Svagt utvecklade demokratier och bristande transparens.
- Lågt och ojämnt fördelad ekonomisk tillväxt.
- Svagt utvecklade civila samhällen och bristande mediebevakning.
- Vid upphandlingar av varor eller tjänster.

Exempel på interna risker:

- Omfattande kontanthantering i en organisation eller ett projekt.
- Nära vänskapsband mellan kollegor och/eller representanter för de avtalande parterna.
- Att kontrollen av hur regelverk och dokumentation följs ersätts av ett alltför stort förtroende för medarbetare.
- Bristande interna rutiner, policys och regler.

Varningssignaler

Korruption upptäcks vanligen när någon reagerar på varningssignaler.

Exempel på varningssignaler:

- Bristande transparens i organisationen eller projektet.
- Otydliga eller bristande strukturer för ansvarstildelning och ansvarsutkrävande i organisationen eller projektet.
- En mycket dominerande och karismatisk ledare för organisationen eller projektet.

- Att makt är samlad till en eller ett fåtal personer i organisationen.
- Projektbudgetar är otydliga och svåra att relaterade till planerade aktiviteter.
- Rapporter kommer sent och är otydliga samt inkompleta.
- Falska revisorscertifikat, avvikande svar i bestyrkanderapport och management letters.
- Den som är ekonomiansvarig har otillräcklig kompetens.
- Frågor besvaras undvikande.
- Tips och rykten om otillbörligheter kommer från olika, från varandra oberoende, håll.
- Ovanliga eller bristfälligt dokumenterade betalningar/kvitton.
- Köp som inte gått igenom det normala anbudsförfarandet.
- Orimligt höga ersättningar till konsulter.
- Regelbunden användning av samma konsulter.
- Bristfälliga frånvaro- och tidrapporter
- Beviljade resebidrag på oklara grunder.

Riktlinjer vid misstanke om korruption eller oegentligheter

Skyldighet att rapportera

Misstänkt korruption eller andra oegentligheter inom verksamhet/projekt som finansieras av LSU ska alltid rapporteras enligt stycket om ”åtaganden” ovan. LSU har inrättat ett så kallat visselblåsarsystem där anmälan kan göras anonymt. Anmälningar till visselblåsartjänsten går till ordförande och generalsekreterare. För mer information se LSU:s hemsida.

En rapportör har rätt till återkoppling av hur det rapporterade fallet hanteras, så långt det är möjligt med hänsyn till rimlig sekretesshänsyn. Underlåtelse att rapportera en misstanke kan föranleda rättsliga eller disciplinära åtgärder. Risken att gå miste om finansiellt stöd är ingen ursäkt för att inte rapportera.

Hantering av rapport om misstanke

Undersökning

Hänsyn ska alltid tas till omständigheterna och den aktuella situationen. När starka och välgrundade misstankar bekräftats ska polisanmälan göras.

Kommunikation

LSU har som princip att vara försiktiga när undersökningar pågår för att undvika att någon, informatörer såväl som misstänkta eller andra inblandade i processen, kommer till skada.

Åtgärder

Oavsett hur en misstanke om korruption uppstår, är det viktigt att agera omedelbart. I samtliga fall ska en handlingsplan utarbetas för att hantera oegentligheter och brister samt stärka interna rutiner. Utredningsgruppen har ansvar för att dokumentera beslut och åtgärder i anslutning till processen för att

hantera korruptionsmisstankar. LSU:s ”Checklista vid korruptionsmisstankar” ska användas som underlag för beslut av utredningsgruppen om extra åtgärder som specialrevisioner, utvärdering, uppföljningsbesök eller andra former för undersökning. Utredningsgruppen beslutar även om polisanmälan ska göras. Berörd organisation eller person ska ges möjlighet att förklara den uppkomna situationen.

Det är viktigt att skydda bevismaterial, till exempel bokförings- och redovisningsunderlag, rapporter och annat som kan behövas. Det kan också vara nödvändigt att avstänga någon från tjänstgöring eller från tillgång till viss information. Utfrågningar av en misstänkt ska göras skyndsamt för att skydda tillgångar eller bevis och för att undvika att i onödan skada någons anseende. Undersökningar ska genomföras professionellt och möten och intervjuer ska hållas med klart mandat och uppfattas som opartiska. Uppdraget ska ha ett klart formulerat och specificerat syfte så att tydliga slutsatser kan dras och rapporteras.

Åtal

Om det finns misstanke om brott är huvudregeln att det ska rapporteras till den lokala polisen för utredning. Utredningsgruppen ska utse ansvariga för kontakt med polisen och för att alla aktiviteter dokumenteras och registreras på behörigt sätt. Brottbegångna utanför Sverige kan i vissa fall undersökas i Sverige, men undersökningsåtgärder i andra länder kan kräva samarbete med landets polis. Eftersom polisundersökningar kan ta lång tid, ska LSU vid behov även vidta egna åtgärder i avvaktan på domstolsutslag, till exempel kompletterande undersökningar genom revisor eller liknande.

Sanktioner

LSU tillämpar sanktioner mot sina anställda eller uppdragstagare i enlighet med svensk lag och/eller med respekt för arbetslagstiftning eller annan lagstiftning i samarbetsländerna. Berörda organisationer ansvarar för sanktioner mot sina anställda och avtalspartners i efterföljande led.

Exempel på sanktioner är:

Varning: för mindre allvarliga förseelser kan en sanktion utgöras av en genomgång av gällande regler tillsammans med en varning. Vid upprepade förseelser kan andra sanktioner bli aktuella.

Avskedande: Om en anställd vid LSU har gjort sig skyldig till korruption eller om förskingring eller mutbrott bekräftats, ska detta leda till avsked.

Skadestånd: En anställd kan bli återbetalningsskyldig för skada som motsvarar det belopp som förskingrats. Kontrakt kan avslutas till följd av kontraktsbrott och kan leda till återbetalningskrav.

Återbetalningskrav: Kontrakt med samarbetsorganisationer anger att LSU kan komma att kräva återbetalning av bidrag som inte använts i enlighet med avtal.

Uppföljning och rapportering

Årlig sammanfattning

LSU:s generalsekreterare är ansvarig för en årlig rapport till styrelsen om korruption och oegentligheter och att sammanfatta erfarenheter och lärdomar i relation till förebyggande och undersökande åtgärder i förhållande till korruption. LSU:s generalsekreterare och styrelse ska vidta relevanta åtgärder för att inkludera erfarenheterna i verksamhetsplaneringen.